

България под византийска власт – 6 клас

Прочетете информацията. Отговорете на въпросите и решете задачите след текстовете.

1. Падането на България под византийска власт

Вече знаем, че византийският император Василий II хвърлил цялата си военна мощ срещу България, завладявайки градове и области. Най-тежкият удар дошъл през 1014 г. в битката при село Ключ в планината Беласица. Императорът нападнал българите в гръб, пленил 14 000 български войници и заповядал да бъдат ослепени. Тази жестокост му донесла прозвището „Българоубиец“. При вида на ослепените си воини цар Самуил получил сърдечен удар и починал. Наследил го неговият син Гаврил Радомир (1014-1015), но след по-малко от година бил убит от братовчед си Иван Владислав (1015 – 1018). Новият цар строил крепости и търсел съюзници, но не можел да спре византийското настъпление. Последната българска столица – Охрид, паднала в ръцете на византийците.

През 1018 г. загаснали и последните огнища на съпротива в България.

Отговорете:

- Коя е последната столица на Първото българско царство? _____
- Кой е последният владетел на Първото българско царство? _____
- През коя година е сложен край на на Първото българско царство? _____

2. Промени в живота на българите под византийска власт – 1018 – 1185

Загубата на независимостта влошила живота на българския народ.

Страната била разделена на нови области.

- Област „България“ – обхваща западните земи от Охрид до Видин и Белград.
- Област „Подунавие“ - обхваща земите между река Дунав и Стара планина.

Българите остават без свои водачи. Болярите, които не загинали в битките с Византия, били лишени от своите имения и изселени или привлечени на византийска служба с титли и привилегии.

В българските земи била въведена византийската военноадминистративна система. Империята наложила нови, по-високи данъци. Селяните били задължени и с безплатен труд, и с пари. Императорските данъчни чиновници злоупотребявали с властта си и вършели насилия.

Византия не осигурявала военна защита на завладените български земи. Населението в северните села и градове страдало от набезите на печенегите, узи и кумани. През девети век в своята „Хроника“ Йоан Скилица пише:

„Понеже през 1035 г. Дунав замръзнал, печенегите го преминали и причинили немалки вреди в Мизия и Тракия, чак до Македония... През пролетта те извършили три нападения, като унищожавали всичко по пътя си и избивали всички заловени.“

Разпространила се богомилската ерес. Тя прониква във Византия, в Мала Азия и в Западна Европа – Италия и Франция.

3. Българската църква и култура

Българската патриаршия била понижена в архиепископия с център Охрид. На висши духовни длъжности за назначени само византийци. Наред с гръцкия в богослужението се използвал и старобългарският език.

Лишена от грижата на своята държава, българската култура изпада в застой. Основни средища на българския духовен и книжовен живот били Рилският и Бачковският манастир. Старобългарската книжнина продължавала да се развива. Монасите преписват книгите от времето на „Златния век“ и създават нови преводи и жития. В някои от новите творби се поддържал споменът за Българското царство.

Филм за Рилския манастир:

Филм за Бачковския манастир:

4. Въстания срещу византийската власт

Но българите не се примирили с чуждата власт. Те въставали многократно за да за да възстановят своята държава

- През 1040 г. Белград станал център на голямо въстание, което обхваща земите от Дунав до Егейско море. Водачът на въстанието, самуиловият внук Петър Делян, бил провъзгласен за български цар и приел името на светия цар Петър I, но империята потушила въстанието с помощ от предател –

Алусиан, син на цар Иван Владислав, който ослепява Петър Делян и бяга при византийците.

Филм за въстанието на Петър Делян:

6. Петър Делян посреща своя братовчед Алусиан във въстаническия лагер в Острово (дн. Гърция). Миниатура в „Хроника“ от Иоан Скилица, XI в.

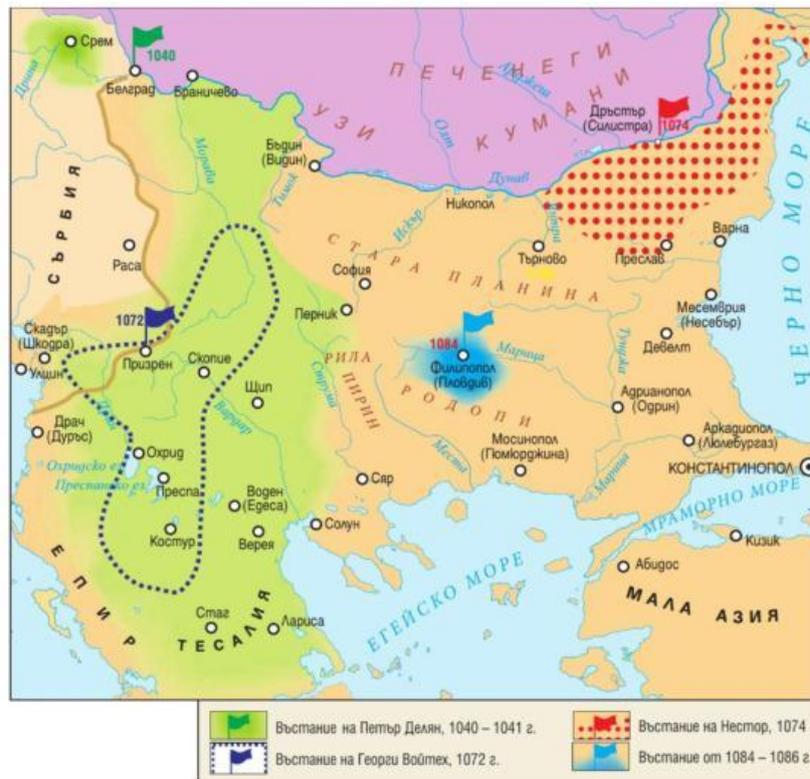
- 1072-1074 г. българите в югозападните земи вдигнали голямо въстание. Водач им бил Георги Войтех, болярин от Скопие. Той също бил провъзгласен за български цар и приел името на светия цар Петър I. Но и това въстание нямало успех.

Запис за въстанието на Георги Войтех:

До края на XI век бунтове избухнали в Подунавие, Средец, Несебър и Пловдив.

Запис за въстанието начело с Нестор през 1074 г.

Въстанията били разгромени, но показали стремежа на българите да възвърнат свободата си.

Задача: Свържете въстанието с името на водача му:

Въстание 1040-1041 г.

Нестор

Въстание 1072 г.

Петър Делян

Въстание 1074 г.

Георги Войтех

Задача: Кои твърдения са верни за периода на византийската власт над българите?

- В българските земи често нахлували варварски племена.
- Българската патриаршия била понижена в ранг на архиепископия с център Велики Преслав.
- Срещу византийската власт избухнали няколко големи български въстания.
- Българите не се съпротивлявали срещу византийската власт.
- Българските селяни плащали по-малко и по-леки данъци.
- Част от българските боляри преминали на византийска служба, други били лишени от привилегиите и богатствата си.
- Запазило се богослужението на български език.

Свържете антивизантийското въстание с годината и мястото, в които избухва.

Въстание начело с Георги Войтех	Белград
	1072 г.
Въстание начело с Петър Делян	1040 г.
	Македония